

Turisman vindur uppá seg — eisini í Føroyum

Men umstøðurnar hjá okkum at taka ímóti fremmandafólki eru ikki tær bestu

Turisman er fyri álvara rokkin til Føroya, og øll tekin eru til, at streymurin av fremmandafólki henda veg á sumri kemur at vaksa sum frálíður, »for better or worse«, sum onglendingurin sigur. Ein og hvør kann hava — og hevur eisini — sína metan um, annaðhvørt tað er at gleðast um at so er ella ikki, men í einum frælsum samfelag er nú einaferð so, at ikki ber til at nokta gestum at vitja, hóast teir í vissum ferum kunnu vera til beinleiðis ampa. Føroyingar ferðast jú eisini sjálvir víða nú á døgum og halda summarfri í fremmandalandi. Hetta er ein rættur, sum ein hvør frælsur borgari eigur eftir okkara samfelagsskipan: føroyingar burturi, út- lendarar í Føroyum.

Nú kann ein siga, at eitt samfelag sum tað føroyska er ógvuliga lítið at taka móti fleiri túsund fremmandafólki — og rætt er, at tað er mangan trøngt av hýsa teimum, tað siggja vit sjálvi dag og dagliga. Vit hava ikki nógv av gistingarhúsum, ella sum við einum fremmandarði verður nevnt hotel-kapasitet, at taka móti gestum, ið eru færi fyri at gjalda fyri seg, og hinvegin, tey mongu ungu, ið koma við ryggsekkjunum og tjaldbúðum eiga vána líkindi at verða hýst í náttúruni. At mangur búnaðarmaður harmast um, at búr hansara verður nýttur til fótatræk og kanska tað ið verri er, er ikki at undrast á.

Men eiga vit ikki sjálvir ein part av skuldini fyri at so mangan er? Hvat hava vit gjørt fyri at tryggja náttúru okkara og fyri tørvandi eftirliti við hesi náttúru? Aðrastarir er alt sett í »system«, har finnast campingpláss, sum verða ávist vitjandi, og har er — hvat ið ikki hevur minst at siga — tørvandi eftirliti við slíkum campingplássum, so at ein og hvør ikki sleppur at gera sum honum lystir. Vit í Føroyum koma eisini at liva eftir hesum reglum, skal samfelag okkara

standa sum eitt vælskipað og vælfyrstilað samfelag eins og londini uttan um okkum.

Tað er vorðið vanligt, at fleiri og fleiri turistar gista í oyggjum okkara eina viku ella meir, hetta er mest ungfólk, ið ikki leggur nógv pening í bý og á bygd, figgjarliga eiga tey aloftast ikki ráðini. Men í hesum føri er tað sama galdandi, sum framført var í áðni: eisini okkara ungfólk hevur hug at ferðast í onnur lond og gera tað í vaksandi mun. Her ber ikki til við nøkrum stongslí.

Eitt annað slag av ferðafólki, ið leita til Føroya, eru tey ið koma á hvørjum ári við teimum stóru ferðamannaskipunum, men stórt sæð gera hesi ferðafólk ongar ónáðir, tí tey steðga einans ein dag ella kanska bert hálvan dag.

Men eitt positivt er í øllum ferum, hvussu ein annars metur skilið. Fremmandafólkini næstan uttan undantak eru glað at koma til Føroya, tey frøast um vakra landslagið, um teir fjelbroyttu litirnar og ikki minst um tað gestabliðni teimum yvir- hævur verður vist av føroyingum. Gløgt er gestsins eyga sigur orðatakið, og tað er ivaleyst so.

Men er náttúra, landslag og gestabliðni nógv mikið at bjóða turistunum?

Tað koma vit ikki burtur frá, at stórt annað hava vit ikki at bjóða fram: ongar gamlar borgir, stásiligar kirkjur og hvørt av sínum, sum føroyski ferðamaðurin kann gleða seg um í flestu fremmandalöndum. Á minussíðuni er eisini veðurlagið í Føroyum, tað er so skiftandi — hvat ið tó summi halda vera ein »sjarma« meir — men góðir sólskins dagar uppi slag eru sjáldsamir í Føroyum, og vit kunnu ikki bjóða tey stóru hitastigini, sum mong tráða eftir. Her er bert at vána, at hin fremmandi, áðrenn hann setur kós móti Føroyum, ger seg kunnugan við viðurskiptini.

I dag:

Eiden Müller, tíðindamaður

— Turisman hendavegin er ikki bert komin, men hon kemur at vinda uppá seg sum frá líður. So er einans at royna — og her mugu bæði kommunalir og landsmyndugleikar vera við — at fáa sum frægast burtur úr, at samskipa, har samskipan er neyðug, og at tryggja at tey vitjandi og tey fastbúgvandi ikki gera hvørjum øðrum ónáðir, skrivur Eiden Müller m.a. í panelgreinini

Men altíð er hetta ikki so einfalt, tí hóast at seinu árinu eru komnar bókur og annað skrivligt, upplýsandi tilfar um landið og fólk, ið her býr, so restar enn nógv í, og tá einahelst tá ið raður um tilíkt tilfar á útlendskum máli.

Samantikið haldi eg, at ov lítið verður gjørt av føroyingum at siga frá fólk og landi, hóast ein bati hevur verið seinnu árin. Og her hevur eisini Danmarks Turistråd verið uppi í leikinum. Nú kann onkur spyrja, hví eru Føroyar umboðaðar í hesum ráði, sum ikki er eitt vanligt ferðamannafelag, men sum er ein landsfevandi stovnur fyri alla turismu í ríkinum og sum virkar í øllum teimum stóru londunum við at veita

fremmandafólki kunnleika til Danmark, harundir eisini ríkispartarnar Føroyar og Grønland. Tað stóð í mong ár Føroyum í boði at velja umboð til turistráðið, men ikki fyrr enn fyri nøkrum árum síðan tók tásitandi landsstýri av og gjørdi av, at Føroyar skuldu nýta rætt sín at hava umboð í hesum stovni. Tað er formliga danska handilsráðgjafið, ið velur umboðsmannin úr Føroyum, men eftir innstilling frá landsstýrinum.

Fyri nøkrum árum síðan gav ráðið út ein bókling við myndum, sum einans umræddi Føroyar og føroysk viðurskipti. Hesin bóklingur varð umframt á danskum eisini skrivaður á enskum, týskum — og minnist meg

rætt — á fronskum máli. Bóklingurin varð býttur út gjøgnum umboðsstovurnar hjá turistráðnum í Onglandi, Týsklandi, Fraklandi og USA fyrst og fremst, men annars kundi ein og hvør, ið hevði áhuga fyri at fáa kunnleika til oyggjar okkara venda sær annað hvørt til hesar umboðsstovur ella beinleiðis til turistráðið.

Eisini hevur sum kunnugt Føroya ferðamannafelag gjøgnum árinu givið út bóklingar á fremmandum máli um Føroyar, og hetta er alt eitt upplýsandi arbeiði, sum tørvur hevur verið á, og sum uttan mun til hvørja áskoðan ein hevur á spurninginum um at fáa turistar hendaveg, er eitt líð í strembanini at gera vart við, at Føroyar í Atlantshavi er eitt samfelag við 40.000 íbúgvum, sum tey kanska áður ikki høvdu vitað um. Tí mangan ein sjálvur ferðast burtur er so javnan, at vanlig fólk púrt einki vita um Føroyar, ja mong eru tey, ið ikki vita, at hesar oyggjar finnast á kortinum.

Upplýsandi arbeiði, eisini við filmum, meti eg hava stóran týðning, og fleiri Føroya-filmar hava jú eisini gjøgnum árinu verið upptiknir.

Sum er má ein viðganga, at umstøðurnar at taka móti turistum á hesum klettum ikki eru tær bestu og serstakliga ikki umstøðurnar at hýsa fremmandafólki. Eg hugsi einahelst um tey saniteru

viðurskiptini. Tað harmast mong um — onnur halda tað vera ein fyrimunur, tí so slepst undan hesum støðugt vaksandi ferðamannastreymi! Tað er sjálvsagt ein individuellur spurningur, hvussu ein metur um hetta, og hin einstaki skal sjálvandi eisini eiga rætt at gera sína egnu metan.

Nú í summar eins og árin fyri hava Føroyar fingið fleiri vitjanir av t.d. listarmálarum, sangkór- um, orkestrum, sjónleik- arum og øðrum, sum hava havt okkurt at bjóða føroyingum. Eg haldi, at so mikið kunnu flestu verða samd um, at tilíkar vitjanir hava verið av tí góða og eiga at verða birtar upp- undir eisini komandi dagar. Tær hava aloftast verið rík uppliving fyri fólk, ið her býr, og hin vegin er jú eisini vorðið vanligt at føroyingar gera uttan- landaferðir í bólkum, sum t.d. dansiferðir, ið hava verið væl umtóktar millum útlandingar.

Sum eg segði í innganginum: turismen hendaveg er ikki bert komin, men hon kemur at vinda uppá seg sum frálíður. So er einans at royna — og her mugu bæði kommunalir og landsmyndugleikar vera við at fáa sum frægast burtur úr, at samskipa, har samskipan er neyðug og at tryggja at tey vitjandi og tey fastbúgvandi ikki gera hvørjum øðrum ónáðir.

Eiden Müller

Skrivstovukvinna

Søkt verður eftir skrivstovukvinnu, sum er køn í maskinskriving, til Vaktar- og Bjarg- ingartænastuna.

Arbeiðstíð hálvan dag.

Løn eftir Sáttmála millum Føroya Lands- stýri og Starvsmannafelagið, lónarflokkur 9. Umsóknir skulu vera Vaktar- og Bjarg- ingartænastuni í hendi 15. juli 1978.

v/ Vaktar- og Bjargingartænastan
Jóhan Ziskason